

hyvä ja paha tieto

TOIMITTANEET

ILARI HETEMÄKI · ANNA-KAISA KUUSISTO
MARIA LÄHTEENMÄKI · ESA VÄLIVERRONEN

Gaudeamus

Julkaistu yhteistyössä Tieteellisten seurain valtuuskunnan kanssa

Aiemmat Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja Gaudeamusen yhdessä julkaisemat Tieteen päivien kirjat:

Rajalla. Tiede rajojaan etsimässä (2007)

Kaikki evoluutiosta (2009)

Kaikki irti arjesta (2011)

Kaikki syntyy kriisistä (2013)

Kaikkea sattuu (2015)

Kaikki vapaudesta (2017)

Kaikenlaista rohkeutta (2019)

Copyright © 2021 Tekijät ja Gaudeamus

Gaudeamus Oy

www.gaudeamus.fi

Kannen kuva: Marja-Leena Muukka

Kansi: Jukka Aalto / Armadillo Graphics

KL: 30

UDK: 3

ISBN: 978-952-345-103-2

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2021

Sisällys

		I VAIETTU JA VAIKEA TIETO
<i>Bernt Österman</i>	13	Georg Henrik von Wright ja teknologisen elämänmuodon vaarat
<i>Marianna Ridderstad</i>	32	Tähtitieteen synty – ajanlaskua, uskontoa ja valtapolitiikkaa
<i>Pirjo Markkola</i>	49	Lastensuojelun epäonnistumisten historia
<i>Maria Lähteenmäki</i>	64	Hyvä itä, paha länsi? Punapakolaiset idän ihmemaassa
<i>Lea Pulkkinen</i>	83	Mistä kasvatusvirtaukset tulevat, ja mikä niissä on uhkaavaa?
<i>Otto Latva</i>	97	Ihmisten ja eläinten jaettu menneisyys
		II TUTKITTU TIETO MEDIASSA JA PÄÄTÖKSENTEOSSA
<i>Esa Väliverronen</i>	111	Asiantuntijuuden murros ja luottamus instituutioihin koronakriisissä
<i>Pauliina Ilmonen</i>	128	Tilastot vai totuus?
<i>Petri Ylikoski</i>	141	Ideologiat tieteellisessä tutkimuksessa
<i>Hanna Wass</i>	155	Turvaamalla tukahdutettu – kuinka demokratiaa puolustetaan?
<i>Anna Ovaska</i>	170	Kertomuksia kivusta – kokemustieto ja lääketieteellinen tieto
<i>Mika Pantzar</i>	182	Sosiaalisen median kokemuskollektiivit terveyden tukena
		III TIETO TULEVAISUUDESTA
<i>Heidi Kuusniemi</i>	203	Satelliittipaikannus, navigointi ja yksilönsuoja
<i>Minna Ruckenstein</i>	212	Algoritmin kulttuuri
<i>Markus Perola</i>	228	Genomiprojektit tuottavat geenitietoa miljoonista ihmisistä
<i>Matti Häyry & työryhmä</i>	248	Planeetan elinkelpoisuus, biotalous ja oikeudenmukaisuus – hyvän ja pahan tiedon rajat
<i>Janne S. Kotiaho</i>	268	Luonnon monimuotoisuuden tila ja tulevaisuus

EPILOGI

Eeva Furman 287 Planetaarinen hyvinvointi – onko se ihmisen kokoista?

KAINALOJUTUT

H. K. Riikonen: Faust-aiheen vaiheita, 29

Kristiina Mannermaa: Hyvä kuolema kivikaudella, 47

Eerika Koskinen-Koivisto: Vaikeat perhehistoriat sotienjälkeisessä Suomessa, 62

Meri Arni-Kauttu: Rotubiologian harhapoluilla, 80

Liisa Keltikangas-Järvinen: Onko koulu lapsen kehitystä vai pedagogisia kokeiluja varten?, 95

Olli Loukola: Kimalaisten älykkyys, 107

Tarja Sironen: Asiantuntijana epidemian keskellä, 124

Pekka Aula: Sosiaalisessa mediassa soi valetiedon calypso, 126

Jaakko Kuosmanen: Tarvitsemme lisää tiedepaneeleja!, 139

Iiro Jääskeläinen: Aiempi tieto muokkaa uuden tiedon prosessointia aivoissa, 153

Matias Nurminen: Välineellisiä vastakertomuksia naisvihasta, 168

Piia Jallinoja: Taistelu terveellisestä ruoasta, 196

Marko Virta: Miten ymmärtää antibioottiresistenssiä?, 198

Anna-Mari Rusanen: Algoritmit, tekoäly ja vastuullisuus, 226

Tomi P. Mäkelä: Syövän yksilöllinen profilointi osana tulevaisuuden hoitoa, 241

Johanna Arola: Terveysriskit kohdusta hautaan – voiko niitä ennakoida?, 243

Johanna Björkroth: Uudet geenitekniikat muuttavat kasvinjalostusta ja haastavat valvontaa, 245

Liisa Häikiö: Ekohyvinvointivaltio – tulevaisuuden hyvä yhteiskunta, 262

Minna Kaljonen: Hyvä, paha kasvisruoka – tieto ja tunteet ympäristöpolitiikassa, 264

Arto O. Salonen: Hyvä tulevaisuus on tehty tiedosta ja huolenpidosta, 266

Otso Ovaskainen: Pimeä biodiversiteetti, 281

J. Sakari Salonen: Hyvä ja paha tieto menneestä ja tulevaisuudesta geologisen ajan näkökulmasta, 283

TEKIJÄT, 303